

рення одного робочого місця, що входить до складу інкубатора, дорівнює в середньому 1109 дол., а відкриття його за традиційними проектами – 3058 дол., тобто у 2,8 раза дорожче.

Оскільки підтримка інноваційної діяльності малого і середнього бізнесу є надзвичайно важливою як на рівні держави загалом, так і на рівні окремого регіону, то нагальним питанням є створення регіональної інноваційної інфраструктури. Вирішенням цього питання є організація фінансової підтримки інноваційного малого та середнього підприємництва – фондів венчурного фінансування. Деякі науковці пропонують створювати зони вільного підприємництва [3]. Зони вільного підприємництва здатні вирішити велику кількість конкретних питань: залучати капітал і сучасні технології, розширити зайнятість населення в обробній промисловості та сфері послуг, підвищити рівень кваліфікації місцевих кадрів, дають змогу набувати досвіду в управлінні та маркетингу.

Отже, малі та середні інноваційні підприємства виступають важливим мірилом розвиненості економіки, і їх кількість та ступінь поширення визначає, наскільки перехідна економіка набула рис розвинутого соціально орієнтованого ринку.

Література

1. Кабанов А., Нейсбург В., Драчук Ю. Про систематизацію методичних підходів до оцінки економічної ефективності інновацій у промисловому виробництві// Економіка України. – 2005, № 9. – С. 70-74.
2. Кучеров А.В. Важливі напрями поліпшення використання потенціалу малого та середнього бізнесу// Регіональна економіка. – 2000, № 1. – С. 143-150.
3. Лапко О.О. Реформування системи управління інноваційною діяльністю в регіонах // Регіональна економіка. – 1999, №1. – С.65-74.
4. Манцуrow I., Несторенко В. Проблеми інформаційно-аналітичного забезпечення регуляторної політики держави// Вісник КНЕУ: 36. наук. праць. – К.: КНЕУ. – 2007, №4. – С. 16-23.
5. Пашута М. Мале підприємництво та інновації як фактори зростання економіки // Економіст. – 2004, №1. – С.50-55.
6. Соціальна ринкова економіка: основні орієнтири для України/ Під ред. Р. Клапгама. – К., 2003. – 120 с.
7. Україні потрібен революційний прорив у розвитку малого бізнесу. Виступ Президента країни Л.Д. Кучми на Всеукраїнській нараді з питань підприємництва 15 липня 2002 р.// Урядовий кур'єр. – 2002, 17 липня.

УДК 338.246

Доц. І.М. Карамбович, канд. екон. наук – Академія митної служби України

МИТО ЯК ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Розглянуто питання визначення категорії "мита", як фіскального інструменту зовнішньоекономічної діяльності та елементу системи національного оподаткування. Розглянуто позитивні та негативні наслідки застосування мита, як складової податкового регулювання, визначено проблематику цієї категорії.

Ключові слова: мито, прямий податок, непрямий податок, фіскальний інструмент.

Duty as element of system of taxation of foreign economic activity

The summary: Article is devoted to a question of definition of a category of "duty", as fiscal tool of foreign trade activities and element of system of the national taxation. It is considered positive and negative consequences of application of the duty as the component of tax regulation, certain a problematic of the given category.

Актуальність проблеми: Розширене суспільне відтворення є наслідком оптимального використання і взаємодії ряду прямих та непрямих факторів ефективного зростання. Так, поряд з великою кількістю прямих факторів (технологічний розвиток, якісне та кількісне поліпшення основного капіталу, інноваційність підприємницької діяльності), не менш важливим для транзитивної економіки є використання непрямих факторів, що існують у вигляді своєрідної надбудови, до системи прямого впливу, а тому діють каталізаторами можливостей реалізації потенціалу прямих факторів.

З погляду класичної теорії, до ряду факторів непрямого впливу відносять: державну систему податкового регулювання, регулювання ціноутворення на виробничі ресурси, норми позичкового капіталу, ступеню монополізації ринку та ін. Безсумнівно, що кожна зі складових системи непрямого регулювання відіграє свою специфічну роль, але безперечним є й той факт, що механізм податкового регулювання є більш прозорим та адекватним до умов ринкової економіки, ніж інші, що впливають переважно важелями адміністративного втручання. За відсутності в Україні досвіду практичного застосування економічних методів регулювання, ефективність останніх залишається на дуже низькому рівні.

Система податкового регулювання охоплює ряд інструментів – прямих та непрямих податків. Саме до числа останніх відноситься мито. Тому, питання виявлення місця мита як фіскального інструменту в механізмі зовнішньоекономічної діяльності та ціноутворення на експортно-імпорتنу продукцію носить концептуальні підвалини для здійснення митно-тарифної політики загалом.

Аналіз останніх наукових досліджень: Питання дослідження мита як елемента системи оподаткування зовнішньоекономічної діяльності та непрямого податку висвітлюються у роботах вітчизняних та іноземних вчених-економістів та практиків митної служби, серед них: О.П. Гребельник, Т.М. Мельник, М.М. Каленський, О.Б. Єгоров, Л.М. Пісьмаченко, П.В. Пашко, В.П. Науменко, С.І. Юрій, Н.П. Злепко, І.О. Лютий, М.О. Петренко, Д.Г. Чернік, А.В. Сігіневич, В.Г. Свінухов, А.В. Данільцев, С.В. Халіпов і ін.

Метою статті є виявлення сутності мита як фіскального інструменту ЗЕД, особливостей мита як податкового інструменту, переваги та недоліки його застосування.

Виклад основного матеріалу: Поділ податків на прямі й непрямі вперше було здійснено Ж. Боденом наприкінці XVI ст. У процесі подальшого розвитку теорії фінансів і податків виникало досить багато різноманітних підходів щодо критеріїв такого поділу, одностайної думки щодо яких сьогодні так і немає.

Найпершим серед критеріїв поділу податків на прямі та непрямі є критерій перекладності, згідно з яким непрямыми вважають ті податки, що падають на осіб, які перекладають їх на інших. У такому контексті критерій перекладності розглядали А. Соколов, І. Озеров, Дж. Локк, Г. Якобі, М. Тургенєв, М. Мітіліно. Сьогодні серед учених аналогічних поглядів додержуються А. Сігіневич, Д. Чернік з тією лише відмінністю, що перший припускає, "...що кінцевим платником прямого податку є власник оподаткованої власності, або одержувач оподатковуваного доходу, тоді як кінцевим платником непрямого податку є споживач товару, на якого податок перекладається через надбавку до ціни" [3], а Л. Чернік наголошує на "...теоретичній можливості перекладення податку на споживачів" [4].

Аналізуючи мито за визначеним принципом, можна сказати, що запропонований критерій поділу має як позитивні, так і негативні риси. Неможливість класифікувати мито за принципом перекладності полягає в тому, що сама ознака перекладності є дуже невизначеною. Крім того, за сучасного стану зовнішньоекономічної діяльності та за умов нормативно наданих пільг суб'єктам ЗЕД, можна сказати, що для однієї групи – кінцевого споживача, що ввозить (експортує) для власного споживання – мито матиме всі ознаки прямого податку, для фірми-імпортера ж, що ввозить товари з комерційною метою, мито буде непрямим податком, і включиться до ціни товару.

У такому разі можливе виникнення ситуацій, що:

- мито як непрямий податок повністю перекладається на споживача через механізм цін;
- неминучим є скорочення споживання товару внаслідок істотного підвищення ціни від запровадження мита (при цьому підприємець змушений взяти частину податку на себе), що призводить до часткової неперекладності мита, як непрямого податку [2].

З'ясувавши основні особливості мита як непрямого податку доцільно зупинитись безпосередньо на недоліках та перевагах останнього. Тобто слід реально оцінити, наскільки мито виконує властиві йому та закріплені за ними функції – фіскальну й соціально-економічну (в тому числі регулюючу), що можна здійснити на основі характеристики їх основних переваг, до яких відносять такі:

- мито, як непрямий податок характеризуються високою швидкістю надходження до бюджету, оскільки його перерахування відбувається до або відразу після подання митної декларації до митного оформлення;
- мито застраховане від ризику несплати у разі нерентабельної діяльності, оскільки не залежить від прибутку підприємства. Наявний факт значних обсягів фактичної несплати мита більше зумовлений свідомим порушенням митних правил та фактичним заниженням митної вартості експортованих (імпортованих) товарів;
- миту властива постійність надходжень, зважаючи на наявність сталої потреби населення у споживанні товарів та послуг. Певні структурні зрушення у джерелах надходження мита можуть виникати лише з причин, що формують структуру індивідуального та групового споживання (зміна рівня платоспроможності населення, цінові деформації під впливом внутрішніх та зовнішніх чинників і т.ін.);

- мито характеризується незалежністю надходжень у територіальному розрізі, адже товари переміщені через митний кордон України, можуть доставити у будь-яку точку митної території України, а платежі повною мірою направити до Державного бюджету України, хоча основна кількість розмитнень здійснюється в крупних митних органах (так, наприклад, близько 30 % імпортопотоку та відповідних сум митних платежів надходить лише від однієї митниці, зоною діяльності якої є м. Київ – Київської регіональної митниці) [1];
- використовуючи мито, держава отримує можливість регулювати рівень споживання населенням певних груп товарів, що імпортуються (експортуються) з (на) митну територію України, здійснювати функцію захисту (протекціонізму) окремих галузей народного господарства, що виробляють ці товари;
- мито, як непрямий податок не формує у кінцевого споживача імпортованого товару так званого "фіскального" синдрому, тобто є для нього менш помітним, оскільки сплачується не як податок, а шляхом включення до ціни товару, що купується. На суб'єкта ж ЗЕД визначений синдром поширюється практично повною мірою, адже сплата мита відбувається до або на момент подання Вантажної митної декларації до митного оформлення, і чинить прямий тиск на фінансовий стан платника-суб'єкта ЗЕД, особливо, якщо мито має захисний та протекціоністський характер.

Слід зазначити, що рівень позитивного прояву тієї чи іншої властивості мита не є стабільною величиною, а визначається ступенем розвитку соціально-економічної системи в конкретний період часу. Більше того, те, що було перевагою в одних умовах, може бути недоліком в інших, і навпаки.

Аналізуючи ті властивості мита, які загалом характеризують його з негативного боку, слід, насамперед, виділити такі:

- сплата адвалерного мита ґрунтується на правильному вартісному визначенні бази оподаткування – митній вартості товарів. У багатьох випадках суб'єктами ЗЕД занижується ця величина, а тому Державний бюджет недоотримує певну суму митних платежів (в т.ч. великий обсяг мита). Правильне визначення митної вартості – одна з проблем митно-тарифного регулювання на сучасному етапі;
- пряме ухилення від сплати мита у вигляді прояву такого дестабілізуючого зовнішньоекономічну діяльність явища як контрабанда. Власне через це митними органами, разом з іншими компетентними органами державної влади, проводяться заходи, спрямовані на боротьбу з контрабандою та порушенням митних правил;
- до інших недоліків мита можна віднести: відносну (порівняно з прямими податками) дорожнечу їх адміністрування, інертність платників податку щодо податкової політики держави завдяки відсутності безпосередніх відносин з ними податкових органів (це стосується фактично кінцевої стадії споживання товару), недостатню ефективність у частині поліпшення структури споживання, властивий інфляційноутворювальний елемент імпортного мита та дестабілізуючий галузь – експортного оподаткування.

Висновки: Оцінюючи сутність мита як податку на зовнішню торгівлю, ми приходимо до висновку, що мито за своєю природою є непрямим податком, хоча в окремих випадках, може мати вигляд і прямого, що й треба враховувати під час здійснення митного регулювання, особливо у випадках надання пільг та преференцій на товари, призначені для власного споживання та товари імпортовані з комерційною метою.

Оцінюючи позитивні та негативні сторони мита як фіскального інструменту, можна визначити те, що основною проблемою для митно-тарифного регулювання є правильне визначення митної вартості, як бази нарахування мита та інших митних податків (ПДВ, Акциз).

Література

1. Аналітична довідка про роботу Київської регіональної митниці за період з 01.01.07 р. по 31.12.07 р. (січень – грудень).
2. Лютий І.О., Дрига А.Б., Петренко М.О. Податки на споживання в економіці України. – К.: Знання, 2005. – 335 с.
3. Налоги в механизме хозяйствования/ А.В. Сигиневич, Е.М. Бухвальд, О.М. Ежова и др. – М.: Наука, 1991. – 112 с.
4. Налоги: учебн. пособие/ Под ред. Д.Г. Черника. – М.: Финансы и статистика, 1995. – 400 с.

УДК 332.852.52

Асист. Ю.С. Колодій – НУ "Львівська політехніка"

ШЛЯХИ ТА ФАКТОРИ СТАБІЛІЗАЦІЇ ЦІН НА РИНКУ НЕРУХОМОСТІ В УКРАЇНІ

Охарактеризовано стан розвитку житлового будівництва за останній період. Описано фактори, які впливають на формування ціни житла. Визначено чинники для зниження попиту а відповідно і ціни на житло. Запропоновано шляхи, за допомогою яких ціни на нерухомість отримали б цивілізовані механізми формування та фактори, які не дадуть нерухомості дорожчати надалі. Проаналізовано потенціал розвитку будівництва в кожному сегменті.

Ключові слова: ринок нерухомості, житлове будівництво, капіталовкладення, стимулювання оподаткуванням, стимулювання попиту, об'єми виробництва.

Assist. Yu. S. Kolodiy – NU "L'vivs'ka Politekhnik"

Ways and factors of stabilizing of prices are at the market of the real estate in Ukraine

Development of housing building status is described for last period. Factors are described which influence on forming of cost of habitation. Certainly factors for a decrease in demand and accordingly and prices on habitation. Ways are offered by which prices on the real estate got the civilized mechanisms of forming and factors which will not give the real estate to rise in a price in future. Potential of development of building is analyzed in every segment.

Актуальність проблеми. Політична криза, яка зараз спостерігається в країні, має всі шанси перерости в кризу економічну. Слідом за безпрецедентно високою інфляцією перші ознаки рецесії почали демонструвати основні галузі народного господарства. Насамперед це торкнулося виробників будівельних матеріалів та будівельників. Зупинка росту цін у липні 2008 р. на вторинну нерухомість викликана "межею" фінансових можливостей бажаючих придбати житло. Ціни зупинилися на надзвичайно високому рівні для житла такої якості. Проте в Україні досі не існує ринку житла з його законами конкуренції, діючим механізмом реалізації права громадян на житло. Загалом на сьогодні серйозних змін на ринку житла не спостерігається. Принаймні, проблеми виробників будматеріалів поки що не відбиваються на ці-